

Respectprotocol

Op de Regenboog gaan we ervan uit dat iedereen met respect met elkaar omgaat. Op deze manier ontstaat een prettige en veilige sfeer, waarin er weinig gepest wordt. Om deze reden hebben we het liever over een 'respectprotocol' dan over een 'pestprotocol'.

1. Doel respectprotocol basisschool De Regenboog

Met dit respectprotocol willen we bereiken dat alle kinderen zich bij ons op school veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

We doen dat door regels en afspraken zichtbaar te maken voor kinderen en volwassenen zodat als er zich ongewenste situaties voordoen, zij elkaar kunnen aanspreken op deze regels en afspraken.

Leerkrachten en ouders uit de MR onderschrijven gezamenlijk dit respectprotocol.

2. Preventief pestbeleid

Het klimaat van de school

De Regenboog vindt een goed pedagogisch klimaat zeer belangrijk. Dat uit zich in aandacht voor normen en waarden die we vanuit de identiteit van de school belangrijk vinden.

- Wij vinden de sfeer waarin een kind moet opgroeien van groot belang om zo een volwaardig mens te worden.
- Wij creëren daarom een vriendelijk en veilig klimaat, met orde en regelmaat. Pas als het kind zich veilig voelt, kan het zich ontwikkelen.
- Daarom hanteren we binnen onze school de volgende afspraken in alle groepen en spreken die met de leerlingen door en af. Hierbij wordt rekening gehouden met de leeftijd van de leerlingen.
- De afspraken worden "vertaald" naar het niveau van de kinderen en krijgen een plaats in elke klas.
- We hopen zodoende dat er een preventieve werking vanuit gaat en spreken de kinderen, die zich niet aan de gemaakte afspraken houden, daarop aan.

Afspraken

- Ik behandel anderen, zoals ik zelf behandeld wil worden.
- Ik doe vriendelijk en help waar ik kan

- Ik ben voorzichtig met spullen van mijzelf en die van iemand anders.
- Wij spelen zoveel mogelijk met elkaar.

Werkvormen

Wij werken in groep 1 t/m 8 met de sociaal emotionele methode 'Kanjertaining'.

Binnen de Kanjertaining zitten veel sociaalvormende elementen. De kinderen leren hoe ze met elkaar in gesprek kunnen gaan en worden geactiveerd om zich te verdiepen in de mening van een ander. Deze werkvormen zorgen voor een leeromgeving die sociaal gedrag versterkt.

Daarnaast werken we in groep 1 t/m 8 met 'Rots & Water'.

'Rots & Water', een psychofysieke training voor jongens en meisjes voor basisonderwijs en voortgezet onderwijs, jeugdhulpverlening, jeugddetentie en GGZ. Rots & Water is een evidence based Nederlands programma, ontwikkeld door Freerk Ykema, dat momenteel wereldwijd wordt ingezet in de begeleiding van jongens en meisjes. Het programma kan worden beschouwd als een weerbaarheids- en anti-pestprogramma, maar dan één dat zich onderscheidt van andere programma's door zijn meervoudige doelstelling en het bredere pedagogische perspectief waarbinnen de training van weerbaarheid samen gaat met de ontwikkeling van positieve sociale vaardigheden.

3. Plagen of pesten?

Plagen is niet hetzelfde als pesten. De verschillen zou je zo kunnen aangeven:

Plagen	Pesten
gelijkwaardigheid	machtsverschil
wisselend 'slachtofferschap'	hetzelfde slachtoffer
humoristisch	kwetsend
af en toe	vaak/voortdurend

Een definitie van pesten op school luidt als volgt: 'Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door een leerling of een groep leerlingen van één of meer klasgenoten, die niet (meer) in staat zijn zichzelf te verdedigen.' Met deze definitie is het verschil tussen pesten en plagen duidelijk aangegeven. Bij plagen is sprake van incidenten. Pesten echter gebeurt systematisch: een aantal keren per week, een keer per week of regelmatig.

Pesten komt helaas op iedere school wel eens voor. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school dan ook serieus aanpakken.

Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, kinderen die pesten en de zwijgende groep leerlingen die niets doet), leerkrachten en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders)
- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.

- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanning toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak. Zie hiervoor punt 6 : stappenplan
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan zal er, door de betrokken partijen, overlegd worden over een andere aanpak, eventueel met hulp van externe instanties.

Ook kan er advies gevraagd worden aan de vertrouwenspersoon. De Regenboog beschikt over een vertrouwenspersoon. Haar telefoonnummer staat vermeld in de schoolgids.

4. Indien er toch sprake is van pestgedrag?

Indien er toch sprake is van pesten gaan we daar actief mee om:

We gaan uit van de aanbevelingen uit de hierna beschreven vijf-sporen-aanpak.

De vijf-sporen-aanpak:

5.1 De leraar (signaleren en aanpakken)

Groepsniveau

Leraren hebben een sleutelrol in de aanpak van het pesten. Zij zijn de eerstverantwoordelijken voor de aanpak van het pesten. Het is belangrijk dat zij pesten vroegtijdig signaleren en effectief bestrijden. De leraren worden ondersteund door de Intern Begeleider die, als het nodig is, ook buiten de klas met individuele kinderen of met groepjes kinderen aan de slag gaat.

De ouders

In deze fase zal de leerkracht of de intern begeleider, afhankelijk van de ernst van de zorg, de ouders op de hoogte stellen. Desnoods zal er een door school georganiseerd gesprek plaatsvinden met alle ouders uit de groep om te praten over de oplossing. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing. De leerkracht biedt altijd hulp aan het gepeste kind en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

5.2 Hulp aan de pester

Algemeen:

Er wordt uiteraard met de pester gesproken. Dit kan een probleemoplossend gesprek zijn (op zoek naar de oorzaak) om vervolgens de gevoeligheid voor wat hij met het slachtoffer uithaalt te vergroten, gekoppeld aan afspraken met evaluatiemomenten.

Het advies is om de pester even de gelegenheid te bieden om zijn leven te beteren alvorens zijn ouders bij zijn wangedrag te betrekken. Natuurlijk is dit wel afhankelijk van de ernst van het pestgedrag.

Begeleiding van de pester:

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling buitengesloten voelen)
- Laten zien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest – belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de ‘stop-eerst-nadenken-houding’ of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- Voortdurend met elkaar de competitie aangaan
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas of in de buurt

5.3 Hulp aan het gepeste kind

Uiteraard moet ook hulp aan het slachtoffer worden geboden. Kinderen die voortdurend worden gepest, kunnen op verschillende manieren reageren. De meeste kinderen worden passief en zitten er duidelijk mee. Een enkel gepest kind gaat zelf uitdagen.

Beide vormen van gedrag zijn ‘aangeleerd’, in de zin van ‘reacties op uitstoting’. Dit gedrag kan ook weer afgeleerd worden.

In dit geval zijn bijvoorbeeld sociale vaardigheidstraining, op zelfverdediging, kanjertraining goede interventies.

- Begeleiding van de gepeste leerling
- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil
- Sterke kanten van de leerling benadrukken
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s)
- Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD

Het gepeste kind niet overbeschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

5.4 Hulp aan de zwijgende middengroep

Om de zwijgende middengroep tot bondgenoot in de strijd tegen het pesten te maken zijn de volgende acties mogelijk:

- Pesten aan de orde stellen in de klas bijvoorbeeld door aandacht voor dit pestprotocol en het onderwerp regelmatig terug te laten komen. Telkens in andere bewoordingen en ook gebruikmakend van verschillende werkvormen.
- Als een leraar met de klas spreekt over pesten, is het raadzaam geen pestsituatie in de klas als uitgangspunt te nemen, maar het onderwerp daar bovenuit te tillen. Gebeurt dit niet dan kan de klas het probleem ontkennen, bagatelliseren, het slachtoffer de schuld geven of zeggen dat het maar een grapje is. Of de pesters gaan het slachtoffer voor zijn klikken bestraffen.
- Via rollenspel het buitengesloten zijn aan den lijve laten ondervinden.

5.5 Hulp aan de ouders

In de brochure 'Pesten op school, hoe ga je er mee om?' staan de volgende adviezen:

Ouders van gepeste kinderen:

- a) Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- b) Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- c) Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken
- d) Door positieve stimulering en zogenaamde schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- e) Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- f) Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt

Ouders van pesters:

- a) Neem het probleem van uw kind serieus
- b) Raak niet in paniek: elk kind loopt kans een pester te worden
- c) Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen
- d) Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- e) Besteed extra aandacht aan uw kind

- f) Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- g) Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind
- h) Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat

Alle andere ouders:

- a) Neem de ouders van het gepeste kind serieus
 - b) Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan
 - c) Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag
 - d) Geef zelf het goede voorbeeld
 - e) Leer uw kind voor anderen op te komen
 - f) Leer uw kind voor zichzelf op te komen
- 6) Stappenplan

Protocol bij pestgedrag

Vooraf: Iedere melding van pestgedrag dient serieus genomen te worden en te worden geverifieerd.

Op het moment dat een leerling, een ouder of een collega melding maakt van pestgedrag worden de volgende stappen ondernomen. Deze stappen zijn erop gericht om het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen.

Stap 1

Bij de eerste constatering van pestgedrag:

1. Meldt de leerkracht dit meteen bij de directie en/of IB-er, BC-er
2. Praat de leerkracht vervolgens met de betrokken kinderen (gepeste leerling en pester).

In deze gesprekken probeert hij/zij samen met hen een oplossing te vinden en (nieuwe) afspraken te maken.

We ondernemen geen actie zonder medeweten van de gepeste leerling. Hij/zij wordt betrokken bij het vinden van een oplossing en via gesprekken op de hoogte gehouden.

In een gesprek met de pester maken we deze bewust van het effect van het eigen gedrag.

3. Worden de ouders altijd op de hoogte gesteld en voor een oplossingsgericht gesprek uitgenodigd.
4. Van deze gesprekken wordt een verslag gemaakt dat in het dossier van de leerlingen komt.
5. Volgen er sancties. Hierbij kan gedacht worden aan:
 - Een of meerdere pauzes binnen blijven
 - Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn
 - Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem
 - Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen en de gepeste. De naleving van deze afspraken worden aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek geëvalueerd. Er kan een contract worden opgesteld tussen de pester en de school, die door beide partijen ondertekend wordt.

De ouders van de betrokken leerlingen worden op de hoogte gehouden van de voortgang.

Stap 2

Als voorgaande acties op niets uitlopen:

Volgt een tweede gesprek met de ouders. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken en de school heeft al het mogelijke gedaan om het pestprobleem op te lossen.

Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.

Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om de pester tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school.

In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden (zie toelating- en verwijderingbeleid).

De ouders worden van de bovenstaande stappen op de hoogte gesteld.

Websites

Meer informatie over het tegengaan van pesten is te vinden op:

www.pestweb.nl

www.primamethode.nl

Boekjes van Bob van der Meer over tegengaan van pesten

Informatie

Ouders en kinderen maken veel met elkaar mee. Soms wil je daar eens over praten. Met vragen over opvoeden en opgroeien kan iedereen terecht bij het Centrum voor Jeugd en Gezin (www.cjgnoordwijkerhout.nl, telefoonnummer: 088-254238437).

Concreet stappenplan bij pestgedrag

Wat wordt er gedaan?		Actie door:
1	De leerkracht heeft een gesprek met de betrokken kinderen (zowel de pester als het gepeste kind) - wat is er precies gesignaleerd? - wanneer is het gesignaleerd? - Is er sprake van pesten of plagen? - Is er al eerder iets opgevallen?	leerkracht
2	De leerkracht brengt dezelfde dag verslag uit aan de intern begeleider. Wanneer de conclusie pesten wordt geconstateerd zal er een gesprek plaatsvinden tussen de betrokken kinderen, de intern begeleider en mogelijk locatieleider (directeur) - waarom doen jullie zo vervelend naar elkaar toe? - is dit al langer aan de hand? - Willen jullie met dit negatieve gedrag doorgaan of ben je bereid te veranderen?	Leerkracht en Intern begeleider
3	Er worden concrete afspraken gemaakt met de betrokkenen. Intern begeleider maakt een verslag. Als het verslag doorgenomen is, ondertekenen de kinderen dit. De leerkracht ontvangt een kopie en er wordt een exemplaar in het kinddossier gestopt. De directeur wordt op de hoogte gebracht door de intern begeleider.	Intern begeleider
4	Wanneer pesten voor een 2de keer geconstateerd wordt, zullen de ouders van de pester en het gepeste kind telefonisch op de hoogte gebracht worden door de locatie leider. Tevens worden de ouders op de hoogte gebracht van de genomen stappen en welke afspraken er gemaakt zijn. Aan de ouders van de pester zal gevraagd worden om een (dringend) gesprek aan te gaan met hun kind.	Directeur
5	De situatie wordt maximaal 2 weken afgewacht. Als er geen of onvoldoende verandering in de situatie gekomen is, worden de ouders van de pester en van de gepeste uitgenodigd voor gesprek. Tijdens dit gesprek worden concrete	Directeur

afspraken gemaakt en door de schoolleiding en ouders ondertekend. Tijdens dit gesprek zijn ook de intern begeleider als de leerkracht aanwezig.

- 6 Na 2 weken volgt er een evaluatiegesprek in het bijzijn van de intern begeleider en leerkracht. Indien nodig worden er verdere afspraken gemaakt en als externe hulpverlening nodig is wordt daarmee contact gezocht. Directeur

Als ouders / kinderen pestgedrag constateren, dan vragen wij de ouders / kinderen hierover contact op te nemen met de leerkracht. N.a.v. dit gesprek zal (indien nodig) bovenstaande procedure opgestart worden.